

Joka niemeen notkohon saarelmaan 2

Jos joku muistaa puolentoista vuoden takaisen samannimisen pakinani, niin sen pääsisältö oli, että annetaan vaan rakentaa Suomen rannoille, kun ei niitä kukaan muutoinkaan käytä – paitsi ympäristöministeriön virkamiesten ja muiden samanhenkisten kuvitelmissa. Mutta jo silloin tarkoitin vaikken ehkä sanonutkaan, että toinen asia on, miten rakennetaan. Siinä suhteessa käännän kelkkani ja ryhdyn kannattamaan tiukkaa ohjausta. Ihmiset ovat lyhytnäköisiä ja itsekkäitä. Jos heidät päästää omin päin huseeraamaan, jokainen tontti voi olla kaunis tai ”kaunis”, mutta kokonaisuus ei luultavasti ole.

Ei tarvita kovin kummoista yhdyskuntasuunnittelun koulutusta ymmärtääkseen rantarakentamisen perussäännöt: ei saa rakentaa liian lähelle rantaa, ei saa rakentaa maisemallisesti aroille paikoille ja pitää rakentaa luontoon sopeutuvasti. Kaikkia näitä sääntöjä on kuitenkin rikottu ja rikotaan jatkuvasti. Rakennusvalvonta puuttuu pikkuseikkoihin, mutta isoja linjoja ei valvota riittävästi. Järveltä katsottu rantamaisema on sitten avoin ja sotkuinen, pahimmillaan kuin hökkelilylä. Yksittäistapauksista löytyy uskomattomia limboja ja mikä ihmeellisintä, niitä syntyy jatkuvasti. Olen seurannut kotijärveni asutuksen kehittymistä jo 25 vuotta, eikä kehityksessä ole kehumista. Joka kerta kun kierrän järven rantoja joko veneellä tai suksilla (talvella mieluiten suksilla), tulen enemmän tai vähemmän vihaiseksi.

Rantakaavoitus ja vielä paremmin

rantayleiskaavoitus toteuttaa varmaan yleisesti ottaen hyvää rantojen käyttöä, kunhan vain kerran sovitusta säännöistä pidettäisiin sitten kiinni. Kaikkeen rakentamiseen se ei kuitenkaan pure ja suuri osa rakentamista tapahtuu poikkeusluvilla. Oikeuslaitos tuo soppaan vielä omat mausteensa. Seurauksena on, että järjestelmä vuotaa, eikä laki tunnu olevan kaikille sama. Viime talvenkin uusi havainto oli se, että vanhan pienen saunan paikalle rakennettiin ympäristöön täysin sopimatonta lasipalatsia, jonka jossain kulmassa on varmaan saunakin. Kas, kun vanha sauna makasi lähes rantaviivalla, niin kansalaisen oikeusturvaan kuuluu saada korvaava rakennuslupa juuri samaan paikkaan, vaikka se on vastoin kaikkia sääntöjä. Ja kun eräs maanomistaja sai rakennusluvan rantaan isolle kahden perheen omakotitalolle, niin selitys oli, että ”tämä on entistä maatilan asuinrakennusta korvaava rakennuslupa”. Hetkinen! Kun maanomistaja myi 200 metrin päässä rannasta olleen talouskeskuksensa lomiasunnoksi, niin yhteiskunta jäi hänelle jotain velkaa niin, että hän oli oikeutettu saamaan samansuuruisen rakennusluvan rantaan. En ihan ymmärrä.

Meidän rantarakentamisessamme on yksi merkittävä epäkohta, johon en ole huomannut kiinnitettävän juurikaan huomiota. Se on talousrakennusten ja laiturien melko vapaa rakentaminen. Innokkaimmat rakentavat rantasaunan lisäksi grillikatoksen, huvimajan, puuvajan, varaston, pari vierasmajaa ja puuceen

(vaikkapa asuinrakennuksen ja rannan väliin, niin kuin eräälläkin tontilla aikaisemmin oli!) ja kaikki vähän eri suuntiin. Tontti on sen jälkeen sekasotkua kenenkään siihen puuttumatta. Joku toinen rakentaa ylisuuren laiturin, joka pahimmassa tapauksessa tulee naapurin päälle. Tällaiset seikat voivat vaikuttaa rajustikin naapurin oikeusasemaan ilman, että hän voi niihin paljoakaan vaikuttaa.

Toistan sen, mikä edellä jo sanoin: pieniä asioita valvotaan, mutta suuria ei. Maankäyttö- ja rakennuslaki toimii varmaan hyvin suurissa rakennushankkeissa, mutta kun sitä sovelletaan samalla painolla silloinkin, kun tavallinen kansalainen haluaa suurentaa lomamökkinsä keittokomeroa parilla neliömetrillä, niin siihen se on täysin ylimitoitettu. Pitää olla naapurien kuulemiset ja vastaava suunnittelija ja vastaava mestari ja vastaava työmaaohjaja ja työmaan aloituskokous ja työmaan lopetuskokous ja tien varressa kyltti, jossa on rakennustyöstä vastaavat henkilön yhteystiedot. Onko tässä mitään järkeä? Seurauksena on se, että ruvetaan rakentamaan enenevässä määrin ilman rakennuslupia, ja se ei ole kenenkään edun mukaista. Mutta sen jälkeen kun poliitikot ovat päässeet eduskuntaan ja machot virkamiehet virkoihinsa, pienen ihmisen palveleminen ei heitä enää kiinnosta.

Vielä kerran: annetaan vain rakentaa rannoille, rantoja riittää kaikille, mutta rakennetaan ja käytetään niitä rantoja suunnitelmallisesti. Ristiriitaa ei ole.